

EDUSKUNNAN VASTAUS 75/2011 vp

Hallituksen esitys kansalaisaloitelaiksi ja laiksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä kansalaisaloitelaiksi ja laiksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta (HE 46/2011 vp).

Valiokuntakäsittely

Perustuslakivaliokunta on antanut asiasta mietinnön (PeVM 6/2011 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Kansalaisaloitelaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus ja soveltamisala

Tässä laissa säädetään menettelystä, jota noudatetaan perustuslaissa säädetyn kansalaisaloitteen tekemisessä.

Euroopan unionin kansalaisaloitteen tekemisestä säädetään kansalaisaloitteesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 211/2011. Unionin kansalaisaloitteen tekemiseen sovelletaan lisäksi tämän lain 10 ja 15 §:ää.

2 §

Aloiteoikeus

Oikeudesta tehdä eduskunnalle kansalaisaloite säädetään perustuslaissa.

3 §

Kansalaisaloitteen vireillepanija ja edustaja

Kansalaisaloitteen vireillepanijana voi olla yksi tai useampi äänioikeutettu Suomen kansalainen.

Aloitteen vireillepanijan on nimettävä vähintään yksi edustaja ja varaedustaja.

Aloitteen vireillepanija sekä edustajan ja varaedustajan yhteystiedot on ilmoitettava asiain yhteydessä Väestörekisterikeskukselle, oikeusministeriölle ja eduskunnalle aloitetta koskevaa yhteydenpitoa varten.

4 §

Kansalaisaloitteen muoto

Kansalaisaloite sisältää lakiehdotuksen tai ehdotuksen lainvalmisteluun ryhtymisestä sekä ehdotuksen perustelut. Aloitteella on oltava sen sisältöä kuvaava otsikko. Aloite on päivättävä.

Samaan aloitteeseen ei saa sisällyttää erilaisia asioita.

Aloite laaditaan suomen tai ruotsin kielellä taikka molemmilla kielillä.

5 §

Kannatusilmoitusten kerääminen

Kansalaisaloitetta tukevat allekirjoitukset (*kannatusilmoitukset*) kerätään paperimuodossa tai sähköisesti tietoverkossa. Paperimuotoisissa kannatusilmoituksissa käytettävästä lomakekaavasta säädetään oikeusministeriön asetuksella.

Kannatusilmoitukset on kerättävä kuuden kuukauden kuluessa aloitteen päiväyksestä.

Kannatusilmoituksia kerätessä on aloite, tieto sen vireillepanijasta ja edustajasta sekä edustajan yhteystiedot oltava aloitteen allekirjoittajien nähtävissä. Aloitetta ei saa muuttaa kannatusilmoitusten keräyksen alkamisen jälkeen.

6 §

Kannatusilmoituksen sisältö

Kannatusilmoituksessa tulee olla:

- 1) kansalaisaloitteen otsikko ja päiväys;
- 2) aloitteen allekirjoittajan täydellinen nimi, syntymäaika ja kotikunta;
- 3) aloitteen allekirjoittajan vakuutus siitä, että hän on äänioikeutettu Suomen kansalainen ja että hän on tehnyt kannatusilmoituksen samaan aloitteeseen vain kerran;
- 4) kannatusilmoituksen päiväys.

7 §

Sähköisen menettelyn tekniset vaatimukset

Kerätessä kannatusilmoituksia sähköisesti tietoverkossa on käytettävä Viestintäviraston hyväksymää tietojärjestelmää. Hyväksynnän edellytyksenä on, että:

- 1) kannatusilmoitusten keräyksessä käytetään vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa

(617/2009) tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista;

2) järjestelmän sisältämien tietojen luvaton muuttaminen ja muu luvaton tai asiaton käsittely estetään käyttöoikeushallinnan, käytön valvonnan sekä tietoverkkojen, tietojärjestelmien ja tietopalvelujen asianmukaisilla ja riittävillä turvallisuusjärjestelyillä ja muilla toimenpiteillä;

3) järjestelmä on jäljempänä 2 momentissa tarkoitettujen Väestörekisterikeskuksen antamien määräysten mukainen.

Väestörekisterikeskus antaa määräykset tietojärjestelmässä kerättyjen tietojen vakiomuodosta, jossa ne ovat sähköisesti yhdistettävissä väestötietojärjestelmän tietoihin 9 §:ssä säädettyä tarkastusta varten.

Tietojärjestelmän hyväksynnästä ei peritä maksua.

Tieto Viestintäviraston hyväksynnästä on oltava kansalaisaloitteen allekirjoittajien nähtävissä verkkosivustolla, jossa kannatusilmoitukset kerätään.

8 §

Oikeusministeriön verkkopalvelu

Kannatusilmoituksia voidaan kerätä myös oikeusministeriön ylläpitämässä verkkopalvelussa. Tämän edellytyksenä on, että kansalaisaloitteelle on jo kerätty vähintään viisikymmentä kannatusilmoitusta kuukauden kuluessa aloitteen päiväyksestä ja että aloite täyttää tässä laissa säädetty vaatimukset.

Verkkopalvelun on täytettävä 7 §:ssä säädetty tekniset vaatimukset.

Verkkopalvelun käytöstä ei peritä maksua.

9 §

Kannatusilmoitusten tarkastaminen

Edustaja toimittaa kannatusilmoitukset Väestörekisterikeskukselle, joka tarkastaa niiden oikeellisuuden ja kelpoisuuden.

Oikeusministeriö toimittaa ylläpitämässään verkkopalvelussa kerätyt kannatusilmoitukset

edustajan pyynnöstä Väestörekisterikeskuksen tarkastettaviksi.

Väestörekisterikeskus vahvistaa hyväksytyjen kannatusilmoitusten määrän.

Kannatusilmoitusten tarkastamisesta ja hyväksytyjen kannatusilmoitusten määrän vahvistamisesta ei peritä maksua.

10 §

Euroopan unionin kansalaisaloitteeseen liittyvät viranomaistehtävät

Kansalaisaloitteesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 211/2011 15 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa on Viesintävirasto. Mainitun artiklan 2 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa on Väestörekisterikeskus.

11 §

Kansalaisaloitteen toimittaminen eduskunnalle

Edustaja toimittaa kansalaisaloitteen ja 9 §:n nojalla annetun Väestörekisterikeskuksen päätöksen eduskunnalle, jos perustuslaissa ja tässä laissa säädetty aloiteoikeuden edellytykset täyttyvät.

Aloite raukeaa, jollei sitä ole toimitettu eduskunnalle viimeistään kuuden kuukauden kuluttua 9 §:n nojalla annetusta Väestörekisterikeskuksen päätöksestä.

12 §

Henkilötiedot

Kannatusilmoituksissa kerättyjä henkilötietoja voidaan käyttää vain tässä laissa säädetyllä tavalla. Vireillepanija ja tämän edustaja voivat luovuttaa tietoja vain Väestörekisterikeskukselle. Viranomaisten hallussa olevat tiedot ovat julkisia, kun perustuslaissa säädetty kannatusilmoitusten vähimmäismäärä on täyttynyt.

Aloitteen vireillepanijan ja edustajan on huolehdittava hallussaan olevien kannatusilmoitusten hävittämisestä viimeistään kuuden kuukauden kuluttua 9 §:n nojalla annetusta Väestörekisterikeskuksen päätöksestä. Jos kannatusilmoituksia ei toimiteta Väestörekisterikeskuksen tarkastettaviksi, ne on hävitettävä viimeistään kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun kannatusilmoitusten keräys on lopetettu.

Väestörekisterikeskuksen on hävitettävä kannatusilmoitukset aloitteen eduskuntakäsittelyn päätyttyä. Jos aloitetta ei toimiteta eduskuntaan, Väestörekisterikeskus säilyttää kannatusilmoituksia yhdeksän kuukautta 9 §:n nojalla antamastaan päätöksestä, minkä jälkeen ne on hävitettävä.

Kannatusilmoituksissa kerättyjen henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan muutoin henkilötietolakia (523/1999).

13 §

Taloudellisen tuen ilmoittaminen

Kansalaisaloitteen vireillepanijan ja edustajan on huolehdittava siitä, että aloitteen tekemistä varten saatu taloudellinen tuki ja sen antaja ilmoitetaan, jos yksittäisen tuen tai useista samalta tukijalta saaduista suorituksista koostuvan tuen arvo on vähintään 1 500 euroa. Yksityshenkilön nimeä ei saa ilmoittaa ilman hänen suostumustaan, jos hänen antamansa tuen arvo on pienempi kuin 1 500 euroa.

Tueksi luetaan rahana, tavarana, palveluna tai muulla vastaavalla tavalla saadut suoritukset. Tukena ei kuitenkaan pidetä tavanomaista taloköyryä eikä tavanomaisia ilmaisipalveluja. Tuki, jota ei ole saatu rahana, arvioidaan ja ilmoitetaan rahamääräisenä.

Tueksi luetaan suoritukset, jotka on saatu aikaisintaan kaksi kuukautta ennen kannatusilmoitusten keräyksen alkamista ja viimeistään kolmen kuukauden kuluttua aloitteen toimittamisesta eduskunnalle.

Tukea, jonka antajaa ei voida selvittää, ei saa vastaanottaa. Tämä ei kuitenkaan koske tavanomaisesta keräystoiminnasta saatua tukea.

14 §

Menettely tuen ilmoittamisessa

Tuki on ilmoitettava tietoverkossa siten, että tiedot ovat yleisön nähtävissä viimeistään tuen vastaanottamista seuraavan kalenterikuukauden päättyessä, kuitenkin aikaisintaan kannatusilmoitusten keräyksen alkaessa.

Kannatusilmoituksia kerätessä on tieto verkko-osoitteesta, jossa tuki ilmoitetaan, oltava kansalaisaloitteen allekirjoittajien nähtävissä.

Tukea koskevat tiedot on poistettava tietoverkosta aloitteen eduskuntakäsittelyn päätyttyä. Jos aloitetta ei toimiteta eduskuntaan, tiedot on poistettava kannatusilmoitusten keräyksen päätyttyä tai aloitteen rauettua 11 §:n 2 momentin mukaisesti.

15 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla Viestintäviraston, oikeusministeriön ja Väestökisterikeskuksen teke-

mään päätökseen voidaan valittamalla hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

16 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus väärän henkilötiedon antamisesta ja väärän todistuksen antamisesta viranomaiselle sekä salassapitorikoksesta ja salassapitorikkomuksesta samoin kuin henkilökisteririkoksesta säädetään rikoslaisissa (39/1889).

17 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 8 § ja 9 §:n 2 momentti tulevat kuitenkin voimaan vasta päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 2011
